

Tytuł: Światowy Dzień Wody 2026 – dlaczego nasza planeta jest "spragniona"?

Czas trwania zajęć: 45 minut

Prowadzący: nauczyciel

Grupa docelowa: uczniowie klas 4-6 szkoły podstawowej

Podstawa programowa:

Realizacja założeń edukacji przyrodniczo-geograficznej poprzez analizę pojęcia „śladu wodnego” oraz kształtowanie postaw odpowiedzialnego konsumenta w kontekście globalnych współzależności. Uczeń oblicza ukryte zużycie wody w wybranych produktach i ocenia wpływ własnych wyborów na stan środowiska w duchu zrównoważonego rozwoju.

Cele

- Uczeń rozumie pojęcie Wirtualnej Wody (ukrytego zużycia).
- Uczeń potrafi wyjaśnić, jak zmiany klimatu w 2026 roku wpływają na dostęp do wody.
- Uczeń analizuje własne wybory konsumenckie pod kątem oszczędzania zasobów.

Problematyka

Lodowce jako rezerwuary wody słodkiej, wpływ zmian klimatu na topnienie lodowców, skutki topnienia lodowców dla środowiska i ludzi.

Zagadnienia kluczowe

Ślad wodny (Wirtualna woda): Zrozumienie, że woda jest zużywana do produkcji ubrań (np. bawełna), elektroniki i jedzenia.

Cykl życia produktu: Jak masowa produkcja i wyrzucanie rzeczy wpływa na zasoby wodne planety.

Zrównoważona konsumpcja: Wybieranie produktów, które mniej obciążają środowisko.

Rola rolnictwa i przemysłu: Wiedza o tym, że domowe kany to tylko ułamek światowego zużycia wody.

Metody pracy

Słowna, aktywizująca, problemowa, badawcza, “projektowa”

Formy pracy

Indywidualna, grupowa, zbiorowa.

Środki dydaktyczne

- Kilka arkuszy papieru pakowego (szarego) lub duży brystol.
- Grube flamastry.
- Wydrukowane (lub napisane na tablicy) "Cenniki Wodne" (tabela).
- Zwykła butelka wody 1,5l (jako rekwizyt porównawczy).

Scenariusz lekcji

klasa 4-6

Przebieg zajęć

1. Wstęp: Co pije Twój smartfon? (7 min)

Pytanie do klasy: Kto z Was pił dzisiaj wodę? (Wszyscy podnoszą ręce).

Pytanie prowokacyjne: A kto z Was "zjadł" dzisiaj 2000 litrów wody przed przyjściem do szkoły?

Wyjaśnienie: Wprowadzenie pojęcia śladu wodnego. Wyjaśnij, że woda jest potrzebna do wyprodukowania wszystkiego: od koszulki, przez telefon, po kanapkę z serem. To jest ta "woda, której nie widać".

2. Część badawcza: "Wodne Biuro Śledcze" (13 min)

Podziel klasę na 3-4 grupy. Każda grupa otrzymuje "Cennik Wodny" (możesz go wypisać na tablicy przed lekcją).

Zadanie: Obliczcie, ile wody "zużył" przeciętny uczeń klasy 5, który ma na sobie jeansy, bawełniany T-shirt, zjadł na śniadanie burgera i właśnie kupił smartfona.

3. Część społeczna: "Mapa Pragnienia" (15 min)

- Dyskusja: Skoro produkcja jednej pary jeansów wymaga 8 tys. litrów wody, a w 2026 roku wiele miejsc na świecie (np. w Afryce Wschodniej czy Azji Środkowej) cierpi na gigantyczne susze, to czy nasza moda nie odbiera im wody do picia?
- Ćwiczenie "W cudzych butach": Wyobraźcie sobie, że mieszkacie w kraju, gdzie wprowadzono "limit 20 litrów wody na dzień na całą rodzinę". Na co byście ją zużyli? (Uczniowie wymieniają priorytety: picie, gotowanie, higiena).
- Solidarność 2026: Podkreśl, że w 2026 roku ONZ kładzie nacisk na współpracę międzynarodową. Oszczędzanie u nas i kupowanie mniejszej ilości niepotrzebnych rzeczy to realna pomoc dla krajów walczących z suszą.

4. Część kreatywna: "Manifest Świadomego Konsumenta" (10 min)

- Na dużych arkuszach papieru grupy tworzą plakat/manifest: "3 kroki, by uratować wodę w 2026 roku".
- Zasada: Nie wpisujemy tylko "zakręcaj kran". Szukamy ambitniejszych rozwiązań dla starszych uczniów, np.:
 - a. Naprawiaj ubrania, zamiast kupować nowe (oszczędzasz ślad wodny).
 - b. Nie marnuj żywności (wyrzucasz jedzenie = wyrzucasz wodę).
 - c. Edukuj rodziców o wirtualnej wodzie.

Scenariusz lekcji

klasa 4-6

Podsumowanie i "Wodne Wyzwanie":

- Podsumowanie: Woda to nie tylko to, co w kranie. To paliwo całego świata.
- Zadanie domowe: Sprawdź metki swoich ubrań w domu. Ile z nich jest z bawełny (która chłonie mnóstwo wody)? Zastanów się, czy naprawdę potrzebujesz kolejnej nowej koszulki na wiosnę.

Tabela do części badawczej

Produkt	Zużycie wody (przybliżone)
1 para jeansów	8 000 litrów
1 T-shirt bawełniany	2 500 litrów
1 burger	2 400 litrów
1 smartfon (produkcja)	12 000 litrów
1 kg jabłek	800 litrów